

AMASYA GÜMÜŞHACIKÖY AÇIK CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:

2024/31

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 18/7/2024 tarihli ve 2024/679 sayılı kararıyla oy birliği ile kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	3
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler.....	3
B. Kurum Personeli.....	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler.....	5
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	5
A. Fiziksel Koşullar.....	5
B. Yönetim ve Personelin Tutumu.....	9
C. Beslenme.....	10
D. Sağlık Hizmetleri.....	12
E. Psikososyal Servis Hizmetleri.....	15
F. Eğitsel, Sosyal, Sportif, Kültürel ve Mesleki Faaliyetler.....	17
G. Dış Dünya ile İletişim.....	20
H. İşyurtları ve Çalışma Şartları.....	21
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	25
A. Değerlendirme.....	25
B. Tavsiyeler.....	25
1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler.....	25
2. Amasya İl Sağlık Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler.....	28
3. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler.....	28

KISALTMALAR

AİÖK	: Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi
ARDEF	: Araştırma Değerlendirme Formu
AYM	: Anayasa Mahkemesi
BM	: Birleşmiş Milletler
CBİKO	: Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi Uzaktan Eğitim Kapısı
CTE	: Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
m²	: Metrekare
MHRS	: Merkezi Hekim Randevu Sistemi
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
para.	: Paragraf
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol'ü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“Bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendi uyarınca, OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 14'üncü maddesi uyarınca; *“Açık ceza infaz kurumları, hükümlülerin iyileştirilmelerinde, çalıştırılmaları ve meslek edindirilmelerine öncelik verilen, firara karşı engelleri ve dış güvenlik görevlisi bulunmayan, güvenlik bakımından kurum görevlilerinin gözetim ve denetimi ile yetinilen kurumlardır.”*

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden yoksun bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu hükme bağlanmıştır. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TIHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. Anılan görevin icrası kapsamında, 22/2/2024 tarihinde Amasya Açık Ceza İnfaz Kurumuna¹ *habersiz* bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcısı ... ve Uzman Psikolog ... ile Kurumumuzun talebi doğrultusunda görevlendirilen Hekim ... yer almıştır.

7. Ziyaret, Kurum İdaresi ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede; TİHEK Heyeti tarafından UÖM, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiştir. İdareden Kurum hakkında güncel bilgiler, Kurumun mevcut durumu, mahpusların² sayısı ve sınıflandırmalarına ilişkin bilgiler alınmıştır. İdare ile yapılan görüşmenin ardından Ziyaret Heyeti odaların bulunduğu alan ve eklentilerde incelemelerde bulunmuştur. İdareden edinilen mahpusların yerleşim planına ilişkin belge üzerinden, İdarenin dahli olmadan özellikle farklı suç türlerinden mahpusların bulunduğu odalar seçilerek buradaki mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirilmiş ve mahpusların tutuldukları ortam yerinde gözlemlenmiştir. Ayrıca Heyete dâhil olan hekimle birlikte kronik rahatsızlığı, felç veya engel durumu bulunan bütün mahpuslarla birebir görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen mahpuslara TİHEK ve UÖM görevi hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ve kapsamı belirtilmiş ve gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı hususu aktarılmıştır. Görüşmeler sırasında infaz ve koruma memurları ile diğer idari personelden herhangi biri görüşme yapılan bölümlere alınmamıştır. Ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış; ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış; ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve bu amaçla bir takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş olup ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, 8/2/2024 tarihli ve 2024/230 sayılı Kurul kararı ve Başkanlık makamının 15/2/2024 tarihli ve 33223 sayılı oluruna istinaden 22/2/2024 tarihinde Amasya Gümüşhacıköy Açık Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

² Bu raporda kullanılan “*mahpus*” sözcüğü, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hükümözlüleri ifade etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

9. Kurum binası, Amasya'nın Gümüşhacıköy ilçesinde olup İl Merkezine 80 kilometre uzaklıkta ve ilçe merkezi bitişiğinde bulunmaktadır. 3/9/2015 tarihinde faaliyete geçen Kurum, 90.093 metrekare (m²) açık alanda hizmet vermektedir.

10. Gümüşhacıköy ilçe merkezine, Amasya il merkezinden toplu taşıma ile ulaşım sağlanabilmektedir.

B. Kurum Personeli

11. Kurumda; kadrolu 165 personel, geçici görevli 4 personel olmak üzere toplam 169 personel görev yapmaktadır. Personelin ünvan ve görev dağılımı aşağıdaki şekildedir:

ÜN VAN	MEVCUT PERSONEL SAYISI
Kurum Birinci Müdürü	1
Kurum İkinci Müdürü	1
İdare Memuru	2
Öğretmen	1
Psikolog	3
İnfaz ve Koruma Başmemuru	7
İnfaz ve Koruma Memuru	119
Ceza İnfaz Kurumu Kâtibi	3
Ambar Memuru	1
Sağlık Memuru/Hemşire	3
Bilgisayar İşletmeni	5
Kaloriferci	1
Hizmetli	4
Teknisyen	6
Memur	1
Aşçı	1

Şoför	9
Sayman	1
TOPLAM	169

12. İnfaz ve koruma memurlarıyla yapılan görüşme sonrası personelin çalışma koşullarından memnun oldukları ve personel sayısının yeterli düzeyde olduğu bilgisi edinilmiştir.

13. Kurumda; 5'i infaz ve koruma memuru, 3'ü psikolog, 3'ü ceza infaz kurumu kâtabi ve 4'ü bilgisayar işletmeni olmak üzere toplam 15 kadın personel görev yapmaktadır.

14. Kurumda görev yapan 169 personelin 1'i ilkokul, 1'i ortaokul, 24'ü lise, 23'ü ön lisans, 113'ü lisans ve 7'si yüksek lisans mezunudur. Personelin Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü (CTE) Eğitim Daire Başkanlığı tarafından düzenlenen yıllık hizmet içi eğitim programları çerçevesinde çeşitli eğitimleri tamamladığı öğrenilmiştir.³ Ayrıca, Adalet Bakanlığı Eğitim Merkezlerinde personele yönelik insan hakları ile işkence ve kötü muamele yasağı eğitimlerinin de verildiği ifade edilmiştir. Personel eğitimlerinde Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi Uzaktan Eğitim Kapısı (CBİKO) kapsamındaki eğitimlerin personel tarafından tamamlanmasında aksamalar olduğu ancak takibinin yapılacağı belirtilmiştir. Son olarak Sertifikalı İlk Yardım Eğitimi, Mesleki Müdahale Teknik ve Taktikleri Eğitimi (yerinde) ve Psikososyal Memur Eğitimleri henüz tamamlamayan personel olduğu anlaşılmıştır.

15. Kurumda; vardiya personeli çalışma sistemi, vardiya şoför çalışma sistemi, gündüz personeli çalışma sistemi olmak üzere 3 tip çalışma modelinin uygulandığı; gündüz çalışan personelin 08.30-17.30, vardiya şoförünün ve vardiya infaz ve koruma memurlarının çalışma saatlerinin 08.00-20.00 / 20.00-08.00 şeklinde uygulandığı aktarılmıştır.

³ Bu eğitimler; Yetiştirme Eğitimi, Video Konferans Sistemi Personel Disiplin İşlemleri Eğitimi, Liderlik ve Yöneticilik, Eşik Puan ve Erken İyileşme Uygulamalı Eğitimi, Yönetim Uygulamaları Eğitimi, İnfaz ve Koruma Başmemurluğu Birim Eğitimi, Vardiya Personeli Uygulama Eğitimi, Açık Ceza İnfaz Kurumu Personeli Eğitim Programı Geliştirme Çalıştayı, Mesleki Müdahale Teknik ve Taktikleri Eğitimi, Firar ve Firar Girişimlerini Önleme Eğitimi, Bilgi Edinme ve Toplama Eğitimi, Hizmetli Personel Eğitimi, İşyurdu Müdürlüklerinde Çalışan Sayman ve Muhasebe Memurlarına Yönelik Mesleki ve Kişisel Gelişim Eğitimi, Emanet Eşya Birimi Eğitimi, Emanet Para Birimi Eğitimi, Teknik Hizmetler Birimi Eğitimi, Teknisyen Uyum Eğitimi, Ambar Birimi Eğitimi, Ceza İnfaz Kurumları Reçete Provizyon Sistemi Eğitimi, Sağlık Uygulamaları Eğitimi, İnfaz ve Koruma Memuru Yetiştirme Eğitimi, Mektup Okuma Birimi Eğitimi, Telefon Görüşürme Birimi Eğitimi, Mahkûm Kabul Birimi Eğitimi, Sertifikalı İlk Yardım Eğitimi ve Mutemetlik İşlemleri Eğitimi'dir.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

16. Kurumun olağan durumlarda kapasitesi 800 iken artırılmış kapasitesi 960 kişidir. Ziyaret tarihinde Kurumda tümü hükümlü olmak üzere 461 mahpus kayıtlıdır. Mahpuslardan 37'si özel izinde⁴, 2'si mazeret izinde⁵ ve 2'si sağlık nedeniyle sevk işlemi olup ziyaret tarihinde Kurumda fiili olarak tutulan mahpus sayısı 420'dir.

17. Kurumda kadın, çocuk ve yabancı mahpus bulunmamaktadır. 8 mahpusun engelli raporunun bulunduğu görülmüş; bunlardan ikisinin fiziksel engelli⁶ olduğu öğrenilmiştir. Ayrıca kronik rahatsızlığı bulunan toplam 41 mahpus bulunmaktadır.⁷

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

18. Kurum idari binası bağımsız alanda 2 katlı olarak inşa edilmiş olup birinci katı personel yemekhanesi, toplantı salonu, muhasebe birimi ve kamera sistem odasından müteşekkildir. İkinci katını müdür odaları, diğer birimler ve infaz birimini oluşturmaktadır.

19. Kurum ortak alanları; çok amaçlı salon, kapalı spor salonu, kütüphane, derslikler, ziyaret mahalli, avukat görüş alanı, konferans salonu, revir birimi, berberhane, yemekhane, kantin, atölyeler, bahçe, banyo ve tuvaletlerden oluşmaktadır. Kurum giriş katında mahpus yemekhanesi, kantin, derslik, mescit, nöbetçi personel odası, eğitim iyileştirme servisi, revir birimi, berber ve teknisyenlik birimleri bulunmaktadır. İkinci ve üçüncü katlar sigara içmek için ortak alan, banyo ve tuvaletler ayrı olmak üzere yatma koşullarından oluşmaktadır. Ziyaretçi binası mahkûm kabul birimi ile bitişik olup tek katlı olarak ayrı inşa edilmiştir.

⁴ 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un 95'inci maddesi: "Açık ceza infaz kurumlarında bulunanlarla kapalı ceza infaz kurumunda olup da açık ceza infaz kurumlarına ayrılmaya hak kazananlara, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini veya güçlendirmelerini ve dış dünyaya uyumlarını sağlamak amacıyla kurum en üst amirinin önerisi ve Cumhuriyet Başsavcılığının onayı ile üç ayda bir, yol hariç yedi güne kadar izin verilebilir. (Ek cümle: 14/4/2020-7242/39 md.) Hastalık veya doğal afet gibi zorunlu hâllerde bu izinler birleştirilerek kullanılabilir."

⁵ Hükümlü ve Tutuklulara Yakınlarının Ölümü veya Hastalığı Nedeniyle Verilebilecek Mazeret İzinlerine Dair Yönetmelik uyarınca ceza infaz kurumlarında bulunan mahpuslar yakınlarının ölümü nedeniyle cenazeye katılma veya yakınlarının yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır hastalığının bulunduğunu belgelendirmesi hâlinde mazeret izni kullanabilmektedir.

⁶ 2 fiziksel engelli mahpustan 1'inin protez bacak kullandığı, diğerinin de bir bacağının daha kısa olduğu öğrenilmiştir.

⁷ 3 hipertansiyon, 10 diyabetüs melütüs, 1 kalp damar, 5 kalp hastalığı, 7 astım, 2 HIV pozitif, 3 HCV pozitif, 1 hepatit B, 2 epilepsi, 2 böbrek nakli ve 5 hiperlipidemi hastası

20. Atölyeler, kalorifer binası, ana mutfak, kapalı spor salonları mahpus binasından ayrı tek kat olarak inşa edilmiş, banyo tuvalet içindedir. Mahpusların kaldıkları ve barındıkları yer, 96 koğuş ve 960 yataklı olan 2 adet 3 katlı bloklardan oluşmaktadır. Mahpusların kaldığı binanın her katında A, B, C ve D olmak üzere 4 blok bulunmakta ve her blokta 12 oda bulunmaktadır. Toplam 8 blokta 96 koğuş mevcut olup her koğuş 10 kişiliktir ve toplam 960 yatak mevcuttur. Odaların 10 kişi kapasiteye sahip olduğu, ziyaret tarihinde odaların tamamen dolu olduğu görülmüştür. Odaların gün ışığı aldığı görülmüştür.

21. Ziyaret tarihi itibarıyla mahpusların kalması için ayrılmış iki binadan yalnızca biri kullanılmakta, diğerinin Kurum mevcudu arttıkça aktif hale getirileceği ifade edilmiştir.

22. Odalarda 5 ranza, 10 dolap, 1 küçük açılır-kapanır masa bulunduğu ve eşyaların, tüm odalarda aynı olduğu görülmüştür. Mahpusların her birinin kendine ait dolabı mevcuttur. Ranzaların tamamında yatak bulunduğu ve mahpusların nevresim ve battaniyelerinin olduğu gözlenmiştir. Tuvaletlerin hemen bitişiğindeki odalar dışında tüm koğuşlar 27.3 m²'dir.

23. Odalarda buzdolabı ve televizyon bulunmamaktadır. Odaların pencerelerinin önüne, mahpuslarca kantinden alınmış içeceklerin dizilerek soğuk kalmasının sağlanmaya çalışıldığı görülmüştür. Durum, son görüşmede İdareye de paylaşılmış; İdare mahpusların faal olmasının amaçlanması ve odalarda yiyecek bulunması halinde Kurum genelinde haşere ve kemirgen sorununun ortaya çıkabileceğini belirtmiştir.

24. Koğuş kapılarının 24 saat açık olduğu görülmüştür. Ayrıca mahpuslar koğuş camlarını açmakta serbesttir. Mahpusların kaldığı binada her katta 1 adet olacak şekilde toplam 2 sigara içme odası ("hobi odası") bulunmaktadır. Odaların havalandırması pencere ile sağlanmaktaysa da ziyaret tarihinde odaların son derece havasız ve duman altı olduğu görülmüş; durum, son görüşme sırasında Kurum Müdürüne iletilmiş ve sigara odalarının havalandırma sisteminin değiştirileceği ifade edilmiştir. Koğuşlarda sigara içilmesinin yasak olduğu ve Kurum kapıları kapandıktan sonra (saat 18.00'de) mahpusların yalnızca sigara odasını kullanabildikleri öğrenilmiştir.

25. Kurumda yumuşak oda bulunmamaktadır.

26. Kurum girişinde kadın-erkek ayrı arama yerlerinin olduğu, emanet eşya dolabının ve 1 adet de Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) odasının bulunduğu görülmüştür.

27. Kurum bahçesinde, mahpusların oturması için 10 adet kameriye olduğu görülmüştür.

28. Kurumda jeneratör bulunmaktadır. Ziyaret tarihinde elektrikler kesilmiş ve jeneratörün hızla devreye girdiği görülmüştür.

29. Kurumda 29'u ortak alanda olmak üzere toplam 45 adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. Kameralar işyurdu⁸ atölyeleri, idari bina girişi önü, nizamiye 1. ve 2. kısım bloklar önü, arkası, girişleri, atölye içleri ve önü, 1. ve 2. kısım giriş koridor, koğuşların olduğu koridor ve mahpus yemekhanesi, ziyaret binası, ziyaret alanı, dış tel alanları ve spor salonu gibi ortak yaşam alanlarını, güvenlik ve gözetim servisi alanlarını, çevre tel çitlerini ve nizamiye bölgesini görüntülemekte olup koğuş içlerinde ve tuvaletlerde ise mahremiyet gereği kamera bulunmamaktadır. Kurumda herhangi bir kör nokta bulunmadığı anlaşılmıştır. Kamera kayıt süreleri ortalama 60 gündür.

30. Kurum İdaresi, kamera, turnike, parmak izi ve sayım sisteminin daha aktif hale getirilmesi, yazılım ve donanım değişiklikleri ile arızaların giderilmesi hususunda ...'ya bağımlı olduklarını, bugüne kadar var olan sayım sisteminin hiç kullanılmadığını, arızalarda uzun süre beklemek veya yüksek ücret vermek durumunda kaldıklarını ifade etmiştir.

31. Kurumda ısıtma, doğalgaz ile çalışan kalorifer petekleri ile sağlanmakta olup mahpuslarla yapılan görüşmelerde ısınma konusunda sorun yaşanmadığı öğrenilmiştir.

32. Kurumda her mahpusa tek tip yatak, yastık, nevresim takımı ve mevsim şartları da göz önünde bulundurularak battaniye⁹ Kurum tarafından verilmekte, ayrıca 1 adet nevresim takımı ve battaniye mahpusun ihtiyacına göre kantinden alınabilmektedir. Birebir görüşülen mahpuslar tarafından battaniyelerin çamaşırhanede yıkanmasına izin verilmediği dile getirilmiştir. Mahpusların iddiasını doğrular şekilde, mahpus yemekhanesinin hemen girişindeki panoya battaniye ve iç çamaşırlarının, Kurum çamaşırhanesinde yıkanmayacağı şeklinde bir talimat asılı olduğu görülmüş olup son görüşmede durum Kurum İdaresine iletilmiş ve bu uygulamadan vazgeçilerek battaniyelerin de çamaşırhanede yıkanacağı ifade edilmiştir.

33. Kurumda artezyen kuyularından gelen su arıtılarak kullanılmaktadır. Suyun düzenli olarak Halk Sağlığı Müdürlüğü tarafından denetlendiği iletilmiş ve ilgili su analiz raporları Ziyaret Heyeti tarafından incelenmiş, suyun içilebilir olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca kazan dairesindeki suyun sertlik derecesi, test kitiyle ölçülmüş olup suyun uygun kireç seviyesinde olduğu anlaşılmıştır.

⁸ 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 4 No.lu Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatlanması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 79'uncu maddesi: "İşyurtları, ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde aşağıda belirtilen amaçları gerçekleştirmek amacıyla oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerdir: a) Hükümlü ve tutukluların meslek ve sanatlarını koruyup geliştirmek. b) Hükümlü ve tutuklulara bir meslek ve sanat öğretmek. c) Ünitelerde üretilen ekonomik değerleri pazarlamak."

⁹ 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in 15'inci maddesinin dördüncü fıkrası: "Hükümlüler, kendilerine idare tarafından verilen nevresim takımı ve battaniye dışında, kantinden temin edilmek şartıyla bir adet nevresim takımı ve iklim koşulları değerlendirilerek idarenin uygun göreceği sayıda battaniye bulundurabilir."

34. Sıcak suyun her gün 05.30-06.30 saatleri arasında mahpusların tamamının; 17.00-18.00 saatleri arasında yalnızca işyurdu bünyesinde veya genel bütçeye bağlı iç hizmetlerde çalışan mahpusların ve 21.00-22.30 saatleri arasında ise yine tüm mahpusların erişimine sunulduğu bilgisi paylaşılmıştır. Görüşülen mahpuslar suyun verilme sıklığı ve sıcaklık oranından şikâyetçi olmuş, İdare tarafından kuyulardan çıkan suyun doğalgaz aracılığıyla ısıtılması ile elde edildiği ve su tanklarının kapasitesi nedeniyle sürekli sıcak su sağlanamadığı ve bazı mahpusların çok uzun süre banyoda kalması nedeniyle suyun yetmediği dile getirilmiştir.

35. Bina genelinde her katta her biri 5 duş alanı ve 6 lavabodan oluşan ikişer banyo ile ayrı bir alanda teşekkül ettirilmiş 5 tuvaletten oluşan ikişer tuvalet alanı bulunmaktadır. Ortak kullanım olarak 2 blokta toplamda 40 banyo ve 40 tuvalet bulunmaktadır. Ziyaret tarihinde tuvaletlerin sifon kısımlarının çalışmadığı, tuvalet temizliğinin yalnızca maşrapa ile yapılabildiği ve tuvaletlerin temiz olmadığı görülmüştür. Ziyaret tarihinde engelli mahpusların kullanımına sunulmak üzere yapılan tuvaletin çevresine tutunma barlarının da takılması gerektiği İdareye iletilmiştir.

36. Katların, odaların, tuvalet ve banyoların temizliği İdare tarafından oluşturulan program çerçevesinde mahpuslar tarafından yapılmaktadır. Kurum İdaresinin aksine, görüşülen mahpuslar tarafından tuvalet ve banyoları, suyla seyreltilmiş sıvı sabun veya yüzey temizleyici ile temizlemek zorunda kaldıkları ve İdare tarafından kendilerine çamaşır suyu veya kireç çözücü verilmediği dile getirilmiştir.

37. Kurumda genel bütçe demirbaş listesine kayıtlı 2 büyük çamaşır makinesi, 1 adet çamaşır kurutma makinesi ve sanayi tipi 1 ütü bulunmaktadır. İşyurtları faaliyeti kapsamında 3 adet çamaşır makinesi ve 3 adet çamaşır kurutma makinesi bulunmaktadır. Mahpuslar, haftanın 5 günü taleplerine göre işyurdu faaliyeti kapsamında çamaşır makinesinden faydalanmaktadır. Ayrıca bir çamaşır yıkama ve kurutma atölyesinin açılmak üzere olduğu öğrenilmiştir.

38. İncelenen belgelerden Kurumda haşere ve kemirgenlere karşı hizmet alımı yöntemiyle düzenli olarak ilaçlama yapıldığı öğrenilmiştir.

39. Kurumda 4 berber ünitesi bulunan berber atölyesinde sterilizasyon cihazı olduğu ve Kurum personeli için kullanıldığı öğrenilen temiz havlular görülmüştür. Diğer taraftan mahpusların kullanımı için ayrılan siyah önlükten yalnızca 1 adet olduğu gözlenmiştir. Berber atölyesinin hafta içi 08.00-17.00 saatleri arasında hizmet verdiği ve ücretsiz olduğu ifade edilmiştir. Atölyede genel bütçeye bağlı çalışan 2 mahpus bulunmaktadır.

40. Kurumda 2 adet kantin bulunmaktadır. Kantinlerden biri mahpusların ihtiyaçlarını karşılamak üzere aktif surette çalışmakta iken ikinci kantinin mahpus sayısının artmasıyla

birlikte aktif hale getirileceği ifade edilmiştir. Kantin bünyesinde konsinye sistemi üzerinden gelen ürünlerin satışı yapılmaktadır. Yapılan incelemede tarihi geçen ürüne rastlanılmamış ve fiyatların piyasa ile uyumlu olduğu görülmüştür. Kantinde haftada 1 gün meyve ve sebze satışının da yapıldığı öğrenilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde kantinde neversim takımı, çamaşır suyu, kireç çözücü gibi ürünlerin olmadığı; bu durumun odalarında hijyeni sağlamak hususunda sorun yarattığı belirtilmiştir. 216 çeşit ürünün satıldığı kantinde yapılan incelemede mahpusların ifade ettiği üzere neversim takımı, çamaşır suyu ve kireç çözücü satılmadığı görülmüştür.

41. Kantinin 08.00-17.00 saatlerinde açık olduğu ancak mal sayımı yapılması için 16.30'da kapatıldığı, ziyaret tarihinde tek vezne olduğu ve kantinde görev yapan 2 infaz ve koruma memuru ile 3 mahpus olduğu öğrenilmiştir. Mahpuslar tarafından kantinin geçici olarak hizmete kapatılarak ürün sayımlarının kantin hizmet saatlerinde gerçekleştirildiği ve bu durumun uzun kuyrukların oluşması neden olduğu belirtilmiştir. Ziyaret tarihinde de kantinin önünde sürekli sıra oluştuğu görülmüştür. Mahpuslar ayrıca gün içerisinde her mahpusun yalnızca 1 defa kantinden alışveriş yapma kısıtlamasından şikâyetçi olmuşlardır. Konuyla ilgili Kurum İdaresi tarafından, artık alışverişte sayı sınırının uygulanmayacağı ve yoğunluğu azaltmak için alışveriş günlerinin bloklar şeklinde belirlenerek bir çözüm yolunun geliştirileceği belirtilmiştir.

42. Kurumda 1 adet çay ocağı bulunmakta olup görüşülen mahpuslar tarafından çay ve poğaçaya almak için ayrı ayrı sıraya girmelerinin zaman kaybı oluşturduğu beyan edilmiştir. Kurum İdaresi bu soruna ilişkin de bir çözüm yolunun geliştirileceğini belirtmiştir.

B. Yönetim ve Personelin Tutumu

43. Kurum İdaresi tarafından kurum personeli hakkında işkence ve kötü muamele yasağı kapsamında başlatılan adli veya idari soruşturma olmadığı ve son bir yıl içerisinde işkence ve kötü muamele iddiasına ilişkin mahpuslar tarafından yapılmış herhangi bir şikâyet ya da başvuru bulunmadığı öğrenilmiştir.

44. Yapılan görüşmelerde mahpuslar, kendilerine karşı işkence ve kötü muamele konusu olabilecek herhangi bir davranış uygulanmadığını, genel olarak İdare ve Kurum personelinin kendilerine yönelik tutum ve davranışlarından memnun olduklarını belirtmişlerdir.

45. Kurumda son bir yıl içinde isyan, toplu grev gibi olaylar yaşanmadığı diğer taraftan 60 firar şeklinde adli vaka gerçekleştiği ve 2 kişi hakkında da kavgaya bağlı yaralamadan kaynaklı suç duyurusunda bulunulduğu öğrenilmiştir.

46. Kurumda sayımların sabah 08:00, öğle 13:00, akşam 20:00 ve gece yat sayımı 00:00 olarak günde 4 defa yapılmakta olduğu öğrenilmiştir.

47. Kurumda, dilekçelerin görevli personel tarafından sabah sayımı sırasında toplandığı ifade edilmiştir. Görüşülen mahpuslar dilekçelere çıkış numarası talep etmeleri halinde verildiğini ve dilekçelerinin muhataplarına iletilmesi konusunda sorun yaşamadıklarını ifade etmiştir. Hem mahpuslar hem de Kurum öğretmeni tarafından mahpusların, dilekçelerini hazırlaması veya Anayasa Mahkemesine (AYM) başvuruda bulunmak gibi amaçlarla Kurumda bulunan bilgisayar odasını kullanmalarına izin verilmediği dile getirilmiştir.

48. Kurum İdaresi, mahpuslar hakkında İlk Görüşme Formu ve Araştırma Değerlendirme Formu'nun (ARDEF) doldurulduğu, ardından Kuruma kabul muayenelerinin yapıldığı, üst ve eşyası arandıktan sonra mahpusun geçici odaya alındığı, doktor muayenesinden sonra mahpusun kalacağı koğuşunun belirlendiği ve odalarına İdare ve Gözlem Kurulu kararı ile yerleştirildiği bilgilerini paylaşmıştır.

C. Beslenme

49. Yemekler Kurum ana mutfağında kahvaltı, öğle yemeği ve akşam yemeği olmak üzere toplam 3 öğün hazırlanmaktadır.

50. Yemek listeleri günlük iaae miktarına¹⁰ göre haftalık olarak belirlenmektedir. Haftalık yemek listeleri incelendiğinde yemeklerin yeterli çeşitlilikte olduğu, meyve ve sebzenin sıkça verildiği anlaşılmıştır. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde yemeklerin genel olarak lezzetli ve doyurucu olduğu belirtilmiştir.

51. Mahpus yemekhanesi ve personel yemekhanesi olmak üzere Kurumda 2 farklı yemekhane bulunmaktadır. Personel ile mahpusların aynı yemeği tükettiği görülmüş, ziyaret tarihinde Ziyaret Heyeti tarafından öğle yemeği Kurum yemekhanesinde yenilmiş, yemeklerin lezzetli ve doyurucu olduğu, yemekhanenin temiz olduğu gözlenmiştir.

52. Kurumda görevli diyetisyen ve gıda mühendisi bulunmadığından hazırlanan haftalık yemek listesinde imzalarının mevcut olmadığı ancak aşçı ve sağlık memurunun imzasının bulunduğu görülmüştür. Kurumda mahpusların yeterli, dengeli ve sağlıklı bir biçimde beslenebilmeleri için yemek listelerinin hazırlanması, Kurumda sağlığa uygun, güvenli ve kaliteli gıda üretilmesi, gıda maddelerinin ambalajlanması ve depolanması, üretilen gıdaların

¹⁰ Mahpusların günlük iaae miktarının 2024 yılı itibarıyla 83 TL'ye çıkarıldığı öğrenilmiştir.

kalite kontrollerinin yapılması konularında bir diyetisyen ve gıda mühendisi ihtiyacı olduğu anlaşılmıştır. Söz konusu ihtiyaç Kurum İdaresi tarafından da belirtilmiştir.

53. Kurumda mahpuslara su kotası uygulanmadığı ifade edilmiştir. Her ne kadar sular arıtılsa da mahpuslar tarafından suların çok kireçli olduğu bu nedenle de içmek için kantinden pet şişe su satın aldıkları dile getirilmiş olup mahpus yemekhanesinde içme suyuna erişim imkânı sağlanması ve odalarda su ısıtıcısı veya semaver bulundurulmasına izin verilmesi talep edilmiştir. Kurum İdaresi tarafından konuya ilişkin fiyat araştırması yapıldığı ve neticelenmesiyle birlikte mahpus yemekhanesine 4 adet 25 litrelik su ısıtıcısı konulacağı ve toplam 250 kişilik içmek için soğuk/sıcak su sağlanarak mevcut sorunun çözüme kavuşturulacağı beyan edilmiştir.

54. Mutfakta sebze ve et tezgâhlarının ayrıldığı görülmüş olup incelenen mutfak, kantin, soğuk hava ve kuru bakliyat depolarının temiz ve düzenli olduğu ve ürünlerin saklama koşullarına uygun bir şekilde muhafaza edildiği anlaşılmıştır.

55. Depoda 3 günlük yemek numunesinin kavanozlarda gün gün ayrılarak mevzuata¹¹ uygun olarak 72 saat boyunca saklandığı, hayvansal gıdaların ve sebzelerin tutulduğu ayrı soğuk hava depolarının mevcut olduğu ve atık yağların ayrı bir alanda kovalarda toplandığı görülmüştür.

56. Mutfakta tek aşçının çalışmakta olduğu görülmüştür. İnfaz ve koruma memurları aşçıya yardımcı olmaya çalışmaktadır. İç hizmetlerde çalışan 7 mahpusun mutfakta 08.30-17.30 saatleri arasında görev aldığı ve her mahpusun haftada 6 gün çalıştığı öğrenilmiştir. Hem aşçı hem de mahpusların hijyen kurallarına uygun bir biçimde mutfakta eldiven, bone ve maske ile çalıştığı gözlenmiştir.

57. İşyurdu bünyesinde çalışan mahpuslar öğle yemeği molasında yemekhanede uzun süre sıra beklemek zorunda kalmalarından ve mola sonrası işe yetişmek zorunda kalmaktan şikâyetçi olmuş ve öğle yemekleri özelinde yemekhanede çalışan mahpuslara yönelik düzenleme yapılması talep edilmiştir.

58. Kurum İdaresi, aşçı ve revirde görüşme sağlanan Kurum hekimi tarafından ziyaret tarihi itibarıyla Kurumda tutulan mahpuslar arasında diyet beslenme ihtiyacı olan mahpus olmadığını ifade etmiş, görüşülen mahpuslardan da bu yönde bir talep alınmamıştır.

¹¹ 26/9/2008 tarihli ve 27009 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair Yönetmelik’in 8’inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi: “Kamu-özel kurum ve kuruluşları ile mahallinde üretilerek toplu tüketime sunan işyerleri ve yemek fabrikaları, ürettiği yemek partisinin her çeşidinden alınan bir örneği 72 saat uygun koşullarda saklamakla yükümlüdür.”

D. Sağlık Hizmetleri

59. Kurumun sağlık servisinin yalnızca revir bölümünden oluştuğu görülmüştür. Revir bölümünde Adalet Bakanlığına bağlı 3 sağlık memuru ve Sağlık Bakanlığına bağlı 1 Aile Hekimi görev yapmaktadır. Sağlık memurlarının haftanın 5 günü 08:00-17:00 saatleri arasında ve İlçe Sağlık Müdürlüğü tarafından görevlendirilen hekimin ziyaret tarihinde haftada 2 gün (pazartesi öğleden sonra ve perşembe sabahları) Kuruma gelerek hizmet sunduğu anlaşılmıştır. Ancak bu sürenin yeterli olmadığı hem hekim hem de İdare tarafından dile getirilmiş¹² ziyaretten kısa bir süre sonra hekimin haftada 3 yarım gün saat 13:00-17:00 saatleri arasında görev yaptığı öğrenilmiştir.

60. Kuruma yürüme mesafesindeki lojmanlarda kalan sağlık memurlarının gece acil bir durum yaşanması ihtimaline karşı dönüşümlü olarak Kuruma gelmeleri şeklinde ilerleyen nöbet sisteminin geliştirdikleri ve uygulamada bir aksaklığa mahal vermediği öğrenilmiştir.

61. Kronik rahatsızlığı, felç veya engel durumu bulunan bütün mahpuslarla yapılan görüşmelerde muayenelerinin gerçekleştiği ve düzenli takiplerinin yapıldığı ifade edilmiştir.

62. Hekimin Kurumda olduğu günlerde günlük ortalama 40-45 mahpusun muayenesinin yapıldığı öğrenilmiştir. Hekim tarafından yapılan muayene sonrası ileri tetkik ve tedaviye ihtiyaç duyulduğuna kanaat getirilirse mahpusların bir üst basamak sağlık kuruluşuna sevk edildiği, sevk için Kuruma ait aracın kullanıldığı, acil müdahale gerektiren hallerde ise 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak mahpusların en yakın sağlık merkezine sevklerinin sağlandığı ve ambulansın ortalama 5 dakika içerisinde Kuruma ulaştığı ifade edilmiştir.

63. Randevuların Merkezi Hekim Randevu Sistemi (MHRS) üzerinden ayarlanmaya çalışıldığı ancak yoğunluk nedeniyle randevu bulmakta zorlandığı ifade edilmiş olup sağlık memurları tarafından hekimin sevk talepleri doğrultusunda mahpuslar için MHRS üzerinden randevu oluşturulmaya çalışıldığı görülmüştür. Ziyaret tarihinde yapılan muayeneler neticesinde 24 mahpusun hastaneye sevkinin uygun görüldüğü ve randevu alındığı, yaklaşık 150 mahpusun da hastaneye sevkinin istendiği ancak randevu oluşturulamadığı bilgisi paylaşılmış olup hastaneye sevkler ve randevu bulmayla ilgili sorun olduğu anlaşılmıştır.

64. Mahpuslara randevu ayarlanması amacıyla Kurum Müdürünün, Kurumda görevlendirilen hekimle birlikte hem Gümüşhacıköy hem de Merzifon'daki devlet

¹² Hekimin pandemiden önce haftada 4 gün Kuruma geldiği, pandemi döneminde Kurumdakilerin izinli olarak gitmesi sonucu Kurum mevcudunun düşmesiyle birlikte bu sürenin azaltıldığı ancak ziyaret tarihinde Kurum mevcudunun 460'a ulaşması ve artmaya devam etmesi sonucu haftada 2 gün ve yarı zamanlı gelmesinin yeterli olmadığı ve muayenelerin aksadığı bu nedenle bir süredir çarşamba günleri de izin alarak gönüllülük esasıyla Kurumda hizmet verdiği ve Kurumdaki görevlendirilme süresinin artırılması için yazı yazıldığı öğrenilmiştir.

hastanelerinin idareleriyle birebir görüşme gerçekleştirerek çözüm üretmeye çalışıldığı öğrenilmiştir.

65. Hekim muayenesi esnasında doktorun talebine bağlı olarak odada sağlık memurunun ve infaz ve koruma memurunun da bulunduğu, hastanın özel olarak muayene olmak istediği durumlarda revirde bulunan paravanın kullanılarak personelin göremeyeceği ancak duyabildiği bir biçimde tıbbi muayenenin yapıldığı ifade edilmiştir. Söz konusu uygulamanın ulusal mevzuata¹³ ve uluslararası standartlara¹⁴ aykırılık teşkil ettiği Kurum İdaresine belirtilmiştir.

66. Muayene odasında hasta taşıma sedyesi, ilk yardım çantası, tekerlekli paravan, tekerlekli sandalye, elektrokardiyografi (EKG) cihazı, tansiyon ve şeker ölçüm cihazları, oksijen tüpü ile stetoskop ve pansuman malzemelerinin olduğu görülmüş, Ziyaret Heyetine katılan doktor tarafından ileri tetkik muayeneler hariç malzemelerin yeterli olduğu belirtilmiştir.

67. Kurumda aşı dolabı bulunmamaktadır. İdarenin 1 adet aşı dolabı ve Kurumda kullanılmak üzere ihtiyaç duyulan bazı malzemelerin¹⁵ teminine yönelik girişimlerde bulunduğu incelenen resmi yazı örneklerinden anlaşılmıştır.

68. Revir biriminde, her mahpusa özgü düzenlenen hasta dosyaları incelenmiş, dosyaların içeriğinde; ilk muayene formları, hastane muayene notları, yazılan reçetelerin bulunduğu ve işyurdunda çalışan mahpuslara ait hastane muayene formları ve portör muayene formlarının ayrıca dosyalandığı görülmüştür.

69. Kurumda görevli dış hekimi bulunmamaktadır. Kurum tarafından dış ünitesinin tamamlanmasına yönelik talepte bulunulduğuna ilişkin yazının bir sureti Ziyaret Heyetiyle paylaşılmıştır.

70. Dış tedavisi olması gereken mahpusların hastaneye sevk edildiği ancak dış hekimleri tarafından talep edilen panoramik filme ilişkin röntgen cihazının ilçede bulunmaması nedeniyle mahpusların dış muayenelerinde gecikmeler yaşandığı belirtilmiştir. Kurumda dış ünitesinin tamamlanmasıyla birlikte mahpusların ağız, diş ve dişetlerindeki semptomların

¹³ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik md. 98/2'ye göre; "Kurumda, hükümlünün muayene veya tedavisi sırasında cezaevi tabibi tarafından talep edilmediği sürece muayene odasında sağlık personeli dışında görevli bulundurulmaz. Ancak güvenlik amacıyla ve konuşulanların duyulmayacağı şekilde, kurum idaresi tarafından gerekli tedbirler alınır."

¹⁴ AIÖK standartları, 2. Genel Rapor'dan alıntı [CPT/Inf (92) 3], para. 53: "Muayene tıp uzmanı dışındaki personelin duyamayacağı ve tercihen göremeyeceği bir biçimde yapılmalı ve yapılan muayenenin sonuçları (mahkûmun konuyla ilgili ifadesi ve doktorun bulguları dâhil) resmi olarak kaydedilmeli ve mahkûma isterse verilmelidir."

¹⁵ 1 adet otoklav 22 litre, 1 adet Endo Motor apeksli, 1 adet aeratör, 1 adet su partakül tutucu, 1 adet Santrafuj cihazı, 1 adet patates soyma 50 kilogram ve 1 adet helvane tencere 110 x 35 cm malzemeler.

doğru değerlendirip uygun tedaviyi sunmak ve mahpusların dış tedavilerini daha iyi yönetmek üzere bir dışçı ihtiyacı olduğu anlaşılmıştır. Söz konusu ihtiyaç Kurum İdaresi tarafından da belirtilmiştir.

71. Ziyaret tarihinde serviste yatan 2 hasta bulunduğu ve 1'inin ameliyat olduğu öğrenilmiştir. Yine böbrek hastası olan 1 mahpusun da haftada 3 gün Kurum aracılığıyla diyalize götürüldüğü ifade edilmiştir.

72. Samsun Verem Savaş Dispanseri tarafından Kurum genelinde düzenli olarak 6 ayda 1 defa tüberküloz taraması yapıldığı öğrenilmiştir.

73. Kurumda AIDS, Hepatit gibi rahatsızlığı olan mahpusların diğerleriyle aynı odaları paylaştığı, odada kalan diğer mahpuslara veya Kurum berberine durumla ilgili bilgi verilmediği öğrenilmiştir. Ziyaret Heyeti saç-sakal kesimi sırasında kanama gibi vakalarla bulaşıcı hastalığın yayılabileceğini belirterek kan yoluyla bulaşabilecek rahatsızlığı olan mahpusların kişisel verilerinin korunması suretiyle berberin bilgilendirilmesi gerektiğini Kurum İdaresine iletmiştir.

74. İnsülin gibi soğuk zincirde saklanması gereken ilaçlar için buzdolabı mevcuttur. Antidepresan ve nöropatik gibi kontrole tabi ilaçlar ile kırmızı ve yeşil reçeteli ilaçların ise kilitli bir dolapta saklandığı görülmüştür. Kurumda psikiyatrik ilaç listesinin düzenli bir biçimde tutulduğu ve psikiyatrik ilaçların günlük dozlarda görevliler nezaretinde hasta mahpuslara iştirildiği öğrenilmiş olup Heyet tarafından yapılan incelemede, psikiyatrik ilaçların saatinde ve imza karşılığı verildiği görülmüştür.

75. Sağlık servisinde ilaç dolabında saklanan ilaçların son kullanma tarihi kontrol edilmiş olup tarihi geçen ilaca rastlanılmamıştır.

76. Muayene neticesinde yazılan reçetelerin aynı gün eczaneye teslim edildiği ve ilaçların Kuruma temininde bir sorun yaşanmadığı öğrenilmiştir.

77. Yemekhanede görevli mahpuslar ile işyurdu kapsamında faaliyet gösteren unlu mamuller atölyesindeki mahpusların işe başlamadan önce portör muayenelerinin¹⁶ yapıldığı ve enfeksiyon bölümü tarafından düzenlenen çalışır raporu neticesinde işe başladıkları, söz konusu tahlillerin de 6 ayda bir yinlendiği öğrenilmiştir.

¹⁶ Bulaşıcı hastalık olup olmadığının araştırılması amacıyla yapılan muayenelere portör muayenesi denir. Portör muayenesine esas laboratuvar tetkikleri (Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 2005/9 sayılı genelgesi gereğince) şunlardır: Gaita Kültürü (Salmonella ve Shigella yönünden, en az yılda bir), Dışkıının mikroskopik incelenmesi (Entamoeba, histolytica kistleri, giardia lamblia kistleri ve helmint yumurtaları yönünden, en az altı ayda bir), Boğaz ve Burun Kültürü (Staphylococcus aureus yönünden, en az yılda bir), Akciğer Grafisi (Tüberküloz yönünden, en az yılda bir).

E. Psikososyal Servis Hizmetleri

78. Psikososyal servis bünyesinde hizmet veren 3 psikolog ve 2 infaz ve koruma memuru bulunmaktadır. Serviste sosyal hizmet uzmanı bulunmamaktadır. Serviste çalışan personelin çalışma aralığı 08.00-17.00'dir.

79. 3 psikoloğun müstakil küçük bir odayı paylaştığı ve mahpuslarla yapılan bireysel görüşmelerin de bu odada yapıldığı ve görüşmelerde psikologların yanı sıra infaz ve koruma memurunun da bulunduğu öğrenilmiştir. Bireysel görüşme yapılan odanın fiziksel koşullar itibarıyla yeterli büyüklükte olmadığı ve uygun bölümlere ayrılmadığı Heyetimizce anlaşılmış, bu husus Kurum İdaresi ve psikososyal servis çalışanları tarafından da kabul edilmiştir.

80. İlk görüşme formu ile ARDEF çerçevesinde mahpusa kurumda bulunan uzmanlara başvuru sürecinin anlatıldığı, ARDEF sonucunda mahpusun Genel Risk ve İhtiyaç Raporunun düzenlendiği, ihtiyaçlar dâhilinde mahpusa uygulanacak uygun müdahale programı çerçevesinde mahpusla düzenli surette bireysel görüşmeler gerçekleştirdiği belirtilmiştir.

81. Yapılan vaka toplantıları neticesinde ziyaret tarihinde Kurumda intihar riski bakımından orta seviye risk grubunda olduğu düşünülen 2 mahpusun olduğu, söz konusu mahpusların yakından izlendiği ve bu mahpuslar için “gölge hükümlü kararı”¹⁷ alındığı bilgisi verilmiştir.

82. Kurumda bulunan mahpuslar kurum psikoloğuna dilekçe ile başvurmakta olup haftalık dilekçe sayısı 5 ile 10 arasındadır. Mahpus talebi olmaksızın da görüşmeler yapabildiği öğrenilmiştir. Psikososyal servis, mahpuslara yönelik hazırladığı program ve gelen dilekçe sahipleriyle birlikte haftalık 65-70 bireysel görüşme yapıldığını belirtmiştir. Hem psikologlar hem de görüşülen mahpuslar tarafından bireysel görüşmelerde¹⁸ herhangi bir süre sınırının uygulanmadığı, görüşmelerin ortalama yarım saat sürdüğü ifade edilmiştir. Mahpuslar psikoloğa ulaşmakta sorun yaşamadıklarını iletmışlerdir. Diğer taraftan mahpuslar iyi hal uygulamalarıyla ilgili bilgilendirilme ve uygulamanın işletilmesi talebinde bulunmuştur. Kurumda hakkında ödül kararı verilen mahpus olmadığı öğrenilmiştir.

¹⁷ Adalet Bakanlığının 2/3/2022 tarihli ve 273/29104 sayılı yazısına göre “İntihar riski taşıdığı değerlendirilen hükümlü/tutuklunun oda veya koğu arkadaşlarından gönüllü ve rızaları bulunan en fazla üçünün, birlikte barındırılmalarında güvenlik sorunu teşkil etmeyeceğine ilişkin değerlendirme yapılarak uygun görülmesi halinde, hükümlü/tutukluya nezaret etmek üzere görevlendirilmesi (gölge hükümlü) ve bu sorumluluğun özenle yerine getirilmesi halinde bu durumun gelişim değerlendirme raporlarının kanaat notu hanesinde lehe değerlendirilmesi” düzenlemesi yer almaktadır.

¹⁸ Yapılan bireysel görüşmelerde çoğunlukla uyku problemleri, ailevi sorunlar ve ekonomik sıkıntıların konuşulduğu öğrenilmiştir.

83. Kurumda psikososyal servis çerçevesinde grup çalışması yapmak için ayrıca teşekkül ettirilmiş bir oda bulunmadığı görülmüş, dersliklerin uygun olması halinde grup çalışmalarının dersliklerde yapıldığı ifade edilmiştir.

84. Ziyaret tarihinde muhtelif grup çalışmalarının düzenlendiği ve haftada 1 gün olacak şekilde planlandığı bilgisi paylaşılmıştır.¹⁹

85. Ziyaret tarihinde alkol bağımlılığı tedavisi gören 1 mahpus olduğu ifade edilmiştir.

86. Kurumda kıyafet yardımı yapılan mahpus olmadığı, ekonomik durumu kötü olan mahpusların psikososyal servis tarafından genel bütçeye bağlı iç hizmetlerde veya işyurtları bünyesinde faaliyet gösteren atölyelerde çalışmak üzere yönlendirildiği ifade edilmiştir.

87. Kurumda görev yapmakta olan 1 imam ve 1 vaizin²⁰ bulunduğu manevi rehberlik biriminin, cuma günü hariç hafta içi 4 gün ve 09.00-16.00 saatleri arasında çalıştığı, bayramlarda ve kandillerde program düzenlendiği ve konferans salonunda yıllık plan dâhilinde seminerler verildiği öğrenilmiştir. Birimin 2023 yılı içerisinde 49 etkinlik düzenlendiği görülmüştür. Manevi rehberlik birimi Kurum mescidinde 5 vakit namazın kıldırıldığını belirtmiş olup Elifba (14 mahpus), Hafızlık (2 mahpus) ve Kur'an-ı Kerim okuma kurslarının aktif olarak devam ettiği görülmüştür.

88. Psikososyal servisinin gerekli gördüğü durumlarda kurum personelinin sorunlarının tespiti ve çözümü için de bireysel ya da grup görüşmeleri yapıldığı ve seminerler düzenlendiği incelenen faaliyet raporlarından anlaşılmıştır.

89. Psikososyal servis tarafından ziyaret tarihine kadar Kurum personeline yönelik mahpusların intihar etme eğilimi ve mahpusların kendine zarar verme davranışlarına dair 2 eğitim verildiği bilgisi paylaşılmıştır. Kurumda son 1 yıl içerisinde kendine zarar verme ve intihar davranışı görülmediği, açlık grevi veya ölüm orucuna giren mahpus bulunmadığı bilgisi öğrenilmiştir.

¹⁹ 8 oturumdan oluşan ve 10 mahpusun katıldığı Sigara, Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Programı, 10 oturumdan oluşan ve 10 mahpusun katıldığı Öfke Kontrol Programı, 6 oturumdan oluşan ve 11 mahpusun katıldığı Aile İçi Şiddet Programı olmak üzere toplam 3 grup çalışması ve Salıverilme Öncesi Mahkûm Gelişimi Müdahale Programı, Değerlendirme-Profil Araçları ve Rehabilitasyon Programları hâlihazırda devam etmektedir.

²⁰ Görevlendirmeler, Diyanet İşleri Başkanlığı ile Adalet Bakanlığı arasında 3/12/2019 tarihinde imzalanan "Hükümlü/Tutukluların Dini ve Ahlaki Gelişmelerini Sağlamaya Yönelik İş Birliği Protokolü" çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

F. Eğitsel, Sosyal, Sportif, Kültürel ve Mesleki Faaliyetler

90. Kurum eğitim servisinde eğitim ve öğretim servisi ve kütüphane olmak üzere 2 bölüm vardır. 1 öğretmenin yanı sıra eğitim ve öğretim servisinde 3 personel ve kütüphanede 1 personel olmak üzere toplam 5 personel 08.00-17.00 arasında çalışmalar yürütmektedir.

91. Kurum eğitim servisinde yalnızca 1 Kurum öğretmeni görev yapmakta, Kurumda kütüphaneci ve eğitim servisi memuru bulunmamaktadır. Kurumda hâlihazırda bir sosyal hizmet uzmanı olmadığı için sinema ve diğer konferansları eğitim biriminin yürütmek durumunda kaldığı anlaşılmıştır.²¹ Özellikle seminerlerin verilmesi ve film gösterimleri konusunda eğitim servisine uzman personel desteği sunulmasının Kurumun eğitsel ve kültürel faaliyetlerinin daha planlı uygulanabileceği anlaşılmıştır.

92. İdare tarafından Kurumda yaygın ve örgün eğitim çalışmaları, uzaktan eğitim çalışmaları, dini gelişim ve manevi rehberlik çalışmaları, okuma alışkanlığı kazandırma çalışmaları ile mesleki ve teknik eğitim çalışmalarının yürütüldüğü belirtilmiştir.

93. Ziyaret tarihinde Kurumdaki mahpusların öğrenim durumlarına dair belge ziyaret heyetince incelenmiştir.²² Kurumda okuma yazma bilmeyen ve okuma yazma bilen ancak geliştirmesi gereken 5'er mahpus için birinci ve ikinci kademe okuma yazma kurslarının planlandığı öğrenilmiştir.²³

94. Açık Öğretim Kurumlarında kayıtlı öğrencilerin ders kitapları Halk Eğitim Müdürlüklerince temin edilmektedir. Anadolu ve Atatürk Üniversitesinin Açık Öğretim Fakültelerinde okuyan öğrenciler için ayrıca basılı yayın olanağı bulunmadığı, bu öğrenciler ve sınava girmesi gereken mahpusların bilgisayar sınıfından yararlandırılarak dersleriyle ilgili materyallere erişim imkânı sunulduğu ifade edilmiştir.

²¹ Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün Genç ve Yetişkin Hükümlü ve Tutukluların Eğitim ve İyileştirme İşlemleri ve Diğer Hükümler konulu 46/1 Nolu Genelgesinin Altıncı Bölüm A fıkrası 1 bendine göre “Eğitim kurulunun belirlediği esaslar çerçevesinde, sosyal ve kültürel faaliyetler, kurum öğretmeni ve sosyal hizmet uzmanı tarafından birlikte yürütülecektir. Öğretmen veya sosyal hizmet uzmanının bulunmaması hâlinde psikolog, eğitimden sorumlu II. Müdür veya idare memuru, bunların da olmaması durumunda bu faaliyetler, infaz ve koruma başmemuru veya infaz ve koruma memuru tarafından yapılacaktır.”

²² Okuma yazma bilmeyen 10, okuryazar 10, ilkokul mezunu 132, ilköğretim mezunu 198, lise mezunu 100, ön lisans veya lisans mezunu 24 ve yüksek lisans mezunu 1 mahpus bulunmaktadır. Ayrıca Açık Öğretim Ortaokulunda 12, Açık Öğretim Lisesinde 105, örgün öğretimde 1, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesinde 4 ve Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesinde 2 mahpus olmak üzere Kurumda toplam 124 öğrenci bulunmaktadır. Kurumda bulunan 1 mahpusun örgün olarak Amasya Üniversitesi Gümüşhacıköy Hasan Duman Meslek Yüksekokulu'nda öğrenimine devam ettiği bilgisi alınmıştır.

²³ Birinci kademenin ilkokul 1 ve 2. sınıfı; ikinci kademe okuma yazma kursunun ise 3. ve 4. sınıfı kapsadığı belirtilmiştir.

95. Kurumda 1 adet kütüphane olduğu ve kitapların Dewey ondalık sistemiyle²⁴ sınıflandırıldığı görülmüştür. Kütüphane hafta içi 08:00-17:00 arasında hizmet sunmaktadır. Kurum kütüphanesinde kayıtlı 3153 kitap bulunmaktadır. Kurum kütüphanesinden son bir yıl içinde 228 mahpusun yararlandığı ve 2024 yılı ocak ayında Kurumdaki mahpusların toplam 650 kitap okuduğu bilgisi paylaşılmıştır.

96. Kütüphanede yapılan incelemede yabancı dilde de kitapların olduğu görülmüştür. Mahpuslar yaklaşık 40.000 kitabın olduğu Gümüşhacıköy İlçe Halk Kütüphanesinden de kitap alabilmektedir. Mahpusların, 15 günlük süre sınırıyla hem Kurum kütüphanesinden hem de İlçe Halk Kütüphanesinden üçer kitap alma haklarının olduğu diğer taraftan odalarda ders kitapları ve dini kitaplar bakımından herhangi bir sayı sınırının uygulanmadığı ifade edilmiştir.

97. Görüşme sağlanan mahpuslar okumak istedikleri gazete ve dergilerin tedarik edilmediğinden şikâyetçi olmuş, Kurum İdaresi girişimlerde bulunulduğunu ancak Kurumun merkeze uzak olması nedeniyle firmaların kabul etmediğini belirtmiş olup mahpus sayısının artmasıyla yeniden girişimlerde bulunulacağı dile getirilmiştir.

98. Kurumda aktif olarak devam eden 5 kursa toplamda 55 öğrenci katılım sağlamaktadır.²⁵ Emlak danışmanlığı kursunu başarıyla bitirenlere emlak danışmanlığı sertifikası verildiği ve emlak danışmanlığı ile zayıf akım tesisat kursunu bitiren mahpusların doğrudan dükkân açabildikleri öğrenilmiştir. Doğalgaz kursuna katılan 9 mahpustan 6'sının mezun olduğu, 11/10/2023-30/1/2024 tarihleri arasında verilen birinci kademe okuma yazma kursuna katılan 4 mahpustan 1'inin mezun olduğu öğrenilmiştir. İlk yardım, iş sağlığı ve hijyen kurslarına ise tüm mahpuslarla birlikte Kurum personeli de katılım sağlamaktadır.

99. Kurumda 4 adet derslik ve internet erişimi olan 8 bilgisayardan müteşekkil 1 bilgisayar odası bulunmaktadır. 10 kişilik dersliklerde birer yazı tahtası, projeksiyon cihazı ve bilgisayar ile konferans sandalyelerinin bulunduğu görülmüştür. Dersliklerin eğitim biriminin yanı sıra psikososyal servis tarafından da grup çalışmaları için kullanıldığı dile getirilmiştir. Yıllık hazırlanan program dâhilinde 2 haftada bir tüm mahpusa ulaşacak şekilde 1 seminer ve 1 sinema filminin de bilgisayar sınıfında izletildiği ve drama mahiyetinde “*Ayın Kitabı*”nın belirlendiği ve bitirenlerle münazara yapıldığı belirtilmiştir. Program incelendiğinde her koğuşa

²⁴ Kitapları konularına göre sıralamanın bir yolu olan Dewey Ondalık Sistemi’nde kitaplar, 000’den 999’a kadar sayılar kullanarak konuya göre rafa yerleştirir.

²⁵ Badminton kursuna 8 mahpusun, saç sakal kesimi (berberlik) kursuna 7 mahpusun, sıvacı kursuna 7 mahpusun, emlak danışmanlığı kursuna 15 mahpusun, ziraat teknisyeni tarafından verilen organik tarım kursuna 13 mahpusun ve zayıf akım tesisat kursuna ise 5 mahpusun devam ettiği öğrenilmiştir.

yaklaşık 2 haftada bir sıra geldiği görülmüştür. Bunun yanı sıra Kurum öğretmeni şiir geceleri düzenlenmesi için de hazırlıkların yürütüldüğünü ifade etmiştir.

100. Kurum bahçesinde filesiyle beraber 1 adet voleybol sahası bulunmaktadır. Bunun haricinde ayrıca açık spor salonu olarak kullanılan bir alan bulunmamaktadır. Mahpusların bahçede voleybol oynamaları konusunda herhangi bir süre sınırına tabi olmadıkları ifade edilmiştir.

101. Kurumda 1 adet kapalı spor salonu bulunmaktadır. İçerisinde 1 adet voleybol filesi, 2 adet badminton filesi ve basketbol potaları mevcuttur. Salonun hemen dışında 1 adet masa tenisi masası da bulunmaktadır. Aynı zamanda sahne ve kulis odası eklenilen salonun çok amaçlı kullanılmak üzere dizayn edildiği görülmüştür. Kapalı spor alanının üstten elektrikle ısıtma sisteminin olduğu ve karşılıklı kameraların bulunduğu görülmüştür. Salonun hemen dışında lavabolar ve 3 alaturka tuvaletten müteşekkil ayrı bir banyo bulunduğu görülmüştür. Kapalı spor alanının büyüklüğü nedeniyle aynı zamanda cuma namazı kılmak için de kullanıldığı belirtilmiştir. Spor malzemelerinin bulunduğu depoda yapılan incelemede; basketbol, voleybol ve masa tenisi toplarının; masa tenisi ve badminton raketleri ile toplarının yeterli miktarda olduğu görülmüştür.

102. Eğitim birimi tarafından hazırlanan kapalı spor salonu kullanım planı çerçevesinde haftada 2 defa birer saat şeklinde salondan faydalandırıldığı ifade edilse de görüşülen mahpusların hemen hepsi tarafından salondan yararlanma konusunda programa uyulmadığı, herhangi bir düzen olmadığı ve görevli infaz ve koruma memuru tarafından henüz 1 saatlik süre dolmadan salondan çıkarıldıkları veya salonun açılmaması nedeniyle hava şartları uygun olmasa bile açık havada voleybol oynamak zorunda bırakıldıkları dile getirilmiştir.

103. Kurumda devam etmekte olan badminton kursunun haftada 5 gün öğleden sonra olacak şekilde planlandığı dile getirilmiş; badminton takımının 2024 yılının Mayıs ayında CTE bünyesinde açık ceza infaz kurumları arasında Türkiye genelinde düzenlenecek turnuvalara katılacağı ve yapılacak olan turnuvaya hazırlık çalışmalarının devam ettiği öğrenilmiştir.

104. Kurumda görev yapan aşçının aynı zamanda mahpuslara aşçılık kursu verdiği, en son kursun Şubat 2023'te açıldığı ancak bu yıl Kurum tarafından henüz yeni bir aşçılık kursunun talep edilmediği öğrenilmiştir. Görüşme sağlanan mahpuslar tarafından infaz süresi bittikten sonra aşçılığı meslek olarak devam ettirebilecekleri ve buna ilişkin sertifika verildiği için Kurum bünyesinde aşçılık kursunun tekrar açılması talep edilmiştir.

G. Dış Dünya ile İletişim

105. Kurumda kapasitesi 50 kişilik olan açık görüş salonu bulunmaktadır. Kurum İdaresi tarafından hazırlanan açık görüş çizelgesi uyarınca mahpusların her hafta pazar günü 1 saat süreyle açık görüş²⁶ yapabildikleri ifade edilmişse de görüşülen mahpuslar tarafından fiili görüş süresinin ortalama 40-45 dakika olarak uygulandığı dile getirilmiştir. Sürenin görüşmenin fiilen başladığı andan itibaren başlaması gerektiği Kurum İdaresine aktarılmıştır.

106. Kurumda, yurt genelinde “*Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu (ACEP) E-Görüş Projesi*” kapsamında ceza infaz kurumlarında kurulması planlanan görüntülü görüşme sistemleri henüz teşekkül ettirilmemiştir.

107. Kurum genelinde 56 adet ankesörlü telefonun olduğu; bunlardan 16 tanesinin Kurum içinde, diğerlerinin ise bahçede olduğu ve 08.00-00.00 saatleri arasında sayım yapılan süreler haricinde telefonla görüşülmesinin serbest²⁷ olduğu ifade edilmiştir. Bahçe kapılarının 18.00’de kapatılması, bazı telefonların arızalı olması ve Kurum içindeki telefon sayısının azlığı (her blokta 4 adet ankesörlü telefon mevcut) nedeniyle telefonların önünde sıraların oluştuğu görülmüş, genel bütçeye bağlı iç hizmetlerde veya işyurdu bünyesinde çalışan mahpusların yalnızca akşam telefon edebildiği düşünüldüğünde telefon sayısının yetersiz kaldığı anlaşılmıştır. Kurum İdaresi tarafından atölyelerde çalışan mahpuslara yönelik ayrıca bir düzenlemenin yapılacağı, arızalı telefonlarla ilgilenileceği ve telefon sayısının artırılacağı ifade edilmiştir.

108. Mahpuslar tarafından bahçe kapılarının kapatılma saatinin çok erken olduğu (18.00) ve daha geç bir saate çekilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu durumun telefonla görüşme, hobi odasında sigara içme, televizyon izleme gibi diğer etkinlikleri olumsuz etkilediği anlaşılmıştır.

109. Mahpusların 3 ayda bir defa kullanılmak üzere 7 gün izin ve 3 gün de yol süresi

²⁶ 5275 sayılı Kanun’un “*Hükümlüyü ziyaret*” başlıklı 83’üncü maddesinin birinci fıkrasına göre “*Hükümlü, belgelendirilmesi koşuluyla eşi, üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları ile vasisi veya kayyımı tarafından haftada bir kez ve ayrıca kuruma kabullerinde, zorunlu hâller dışında bir daha değiştirilmemek üzere, ad ve adreslerini bildirdiği en fazla üç kişi tarafından, yarım saatten az ve bir buçuk saatten fazla olmamak üzere çalışma saatleri içinde ziyaret edilebilir.*”

17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik’in 18’inci maddesinin beşinci fıkrası: “*Çocuk kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlü ve tutuklu çocuklar ile açık ceza infaz kurumları ve çocuk eğitimevlerinde kalan hükümlüler görüşlerini her zaman açık görüş şeklinde yapar.*”

²⁷ 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in 74’üncü maddesinin dördüncü fıkrası: “*Açık kurumlar ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlüler, ücretli telefonlarla sesli veya görüntülü olarak serbestçe görüşme yapabilirler.*”

olmak üzere toplam 10 gün izin hakkı kullandığı öğrenilmiş; görüşülen mahpuslar 10 günlük özel iznin mevzuat da izin verdiği için 11 güne çıkarılmasını talep etmişlerdir. Kurum İdaresi, Kurum Müdürünün önerisi ve Cumhuriyet Başsavcılığının onayıyla sürenin mevzuata uygun olarak²⁸ bu yönde belirlendiğini ve yeterli olduğunu ifade etmişlerdir.

110. Kurumda dışarıdan ziyaret için gelenlerin bekleme alanlarının olmadığı görülmüştür. Kurumda ayrıca avukat görüşme odası da bulunmamaktadır. İdare avukat görüşlerinin açık görüş mahallinde gerçekleştiğini belirtmiştir. Avukat görüşmelerinde görüşme odasının mevzuata uygun olarak konuşulanların başkaları tarafından duyulamayacak²⁹ ancak infaz ve koruma memurları tarafından görülebilecek şekilde tasarlanması gerektiği Kurum İdaresine aktarılmıştır.

111. Kurumda mahpusların kullandığı yemekhanede karşılıklı iki duvarda birer adet televizyon bulunmaktadır. Televizyonların yat saati olan 00.00'a kadar izlenebildiği ve uydu sisteminden analog sisteme geçildiği öğrenilmiş; yapılan incelemede 25 televizyon-radyo kanalının olduğu görülmüş, boş olan 6 kanalın uygun içeriklerle doldurularak “*Kurum Eğitim Bilgilendirme Kanalı*” olarak hizmet vereceği ve ücretli spor kanalının ücretinin Kurum tarafından karşılandığı belirtilmiştir. Yapılan görüşmelerde mahpuslar, televizyon kanallarının yeterli olduğunu, televizyona erişimde herhangi bir kısıtlama olmadığını belirtmişlerdir.

H. İşyurtları ve Çalışma Şartları

112. Kurumda işyurdu kapsamında faaliyet gösteren unlu mamuller atölyesi, kişisel bakım ve kozmetik atölyesi, çamaşır yıkama ve kurutma atölyesi, terzi-tekstil konfeksiyon atölyesi, karton bardak kesim atölyesi, karton bardak üretim atölyesi, tuvalet kâğıdı ve kâğıt havlu üretim atölyesi, çay ocağı atölyesi, fotokopi atölyesi ve 1-2-3 nolu kantinler³⁰ bulunmaktadır. Ayrıca, demir atölyesi, hediyelik eşya atölyesi, gıda paketleme atölyesi,

²⁸ 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un “Özel İzin” başlıklı 95'inci maddesi uyarınca; “*Açık ceza infaz kurumlarında bulunanlarla kapalı ceza infaz kurumunda olup da açık ceza infaz kurumlarına ayrılmaya hak kazananlara, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini veya güçlendirmelerini ve dış dünyaya uyumlarını sağlamak amacıyla kurum en üst amirinin önerisi ve Cumhuriyet Başsavcılığının onayı ile üç ayda bir, yol hariç yedi güne kadar izin verilebilir.*”

²⁹ AIÖK, AIÖK Standartları, CPT/Inf (2002) 15, para.41: “*Avukata erişim hakkı, avukatla özel konuşma hakkını da içermelidir.*”

17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik’in 20’nci maddesinin birinci fıkrası: “*Hükümlü ile avukatı, meslek kimliğinin ibrazı üzerine, tatil günleri dışında ve çalışma saatleri içinde, bu iş için ayrılan görüşme yerlerinde, konuşulanların duyulamayacağı, ancak; güvenlik nedeniyle görülebileceği bir biçimde, açık görüş usulüne uygun olarak görüştürülür.*”

³⁰ Kurumda bulunan 2 kantinin yanı sıra işyurtları kapsamında 1 adet de personelin alışveriş yaptığı halka açık dış kantin bulunmaktadır.

kafeterya atölyesi ve inşaat atölyesinde atölye faaliyetini ilgilendiren işler kapsamında çalışmalar yapılmaktadır.

113. Kuruma ait 115 dönüm büyüklüğünde 2 adet tarla ve Kurum bahçesinde toplam 4800 m²'lik alana sahip 5 adet sera bulunmaktadır. Ziyaret tarihinde seraların boş olduğu görülmüştür. 5 seradan 2'sinin sonradan açıldığı ve çalışan 30 mahpus sayısının yaz dönemiyle birlikte 50 olmasının beklendiği ifade edilmiştir. Bahçede ayrıca kayısı, elma gibi meyve ağaçlarının olduğu görülmüştür.

114. İşyurdu faaliyeti kapsamında tarım atölyesinde 3 personel, unlu mamuller atölyesinde 1 personel, kişisel bakım ve kozmetik atölyesinde 2 personel, çamaşır yıkama ve kurutma-terzi ve tekstil konfeksiyon atölyesinde 1 personel, karton bardak atölyesinde 3 personel, fotoğraf ve fotokopi atölyesinde 1 personel, çay ocağı atölyesinde 1 personel ve 1-2-3 nolu kantinde ise 5 personel çalışmaktadır.

115. İşyurtları bölümünün tarım biriminde 9 mahpus, terzi biriminde 6 mahpus, çay ocağı biriminde 3 mahpus, unlu mamuller biriminde 2 mahpus, kantin biriminde 2 mahpus ve karton bardak biriminde 29 mahpus çalışmaktadır. Kişisel bakım ve temizlik atölyesinin yakın zamanda hizmete gireceği belirtilmiştir. Genel bütçe bölümünün ana mutfak biriminde 8 mahpus, teknisyenlik biriminde 6 mahpus, kalorifer biriminde 2 mahpus, idari bina biriminde 3 mahpus, 2. kısım yemekhane biriminde 4 mahpus, 2. kısım memur yemekhanesi biriminde 3 mahpus, berberhane biriminde 2 mahpus, yatak deposu biriminde 1 mahpus, çamaşırhane biriminde 1 mahpus, temizlik biriminde 5 mahpus çalışmaktadır. Sayısal veriler dikkate alındığında işyurtları bölümünde 51 mahpus ve genel bütçe bölümünde 35 mahpusun çalıştığı anlaşılmıştır.

116. Ziyaret tarihinde Kurum dışına çalışmak için gönderilen mahpus olmadığı öğrenilmiştir.

117. Kurumda işyurtlarında çalışan mahpuslar için çıraklık sistemi uygulanmaktadır.³¹ Kurum tarafından tutulan puantaj cetvelinde³² mahpusların çıraklığa geçtiği tarihler belirtilmiştir. Mahpusların çalışma ücretlerini mevzuata uygun olarak puantaj usulüne göre aldıklarına dair puantaj cetveli ve Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtlarının tutulduğu görülmüştür.

³¹ İşyurdu bünyesinde çalışmaya başlayan mahpusların 6 aylık periyotlarla sırasıyla stajyer, çırak, kalfa ve usta olarak deneyim kazandığı öğrenilmiştir.

³² 27/12/2005 tarihli ve 26036 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu ve İşyurtlarının İdare ve İhale Yönetmeliği'nin 22'nci maddesinin dokuzuncu fıkrası: "Ücretin tahakkukunda, günlük olarak tutulacak puantaj cetveli esas alınır. Puantaj cetvelinde çalışmanın yapıldığı tarih, çalıştırılan hükümlünün adı ve soyadı ile imzasına yer verilir. Puantaj cetveli, işveren temsilcisi ile işyurdu veya kurum yetkilisi tarafından görevlendirilecek personel tarafından müştereken, 2 nüsha olarak düzenlenir. Cetvelin bir nüshası işverence, diğer bir nüshası ise işyurdu müdürlüğü veya kurum yetkilisince muhafaza edilir."

118. Mahpusların işyurdu faaliyetlerinde yer almasından önce, psikososyal ve sağlık servisi tarafından değerlendirildiği öğrenilmiştir. Kurumda iş sağlığı ve güvenliği uzmanı bulunmamasıyla birlikte işyurtlarına bağlı atölyelerde çalışan mahpuslara sözlü ve yazılı bilgilendirme yapıldığı ve gerekli eğitimlerin verildiği öğrenilmiş, bu yöndeki belgeler incelenmiştir.

119. Haziran 2023 tarihinde faaliyete geçen unlu mamuller atölyesinde ziyaret tarihine kadar 5 mahpusun çalıştığı ve ziyaret tarihinde de 1 mahpusun işyurdu bünyesinde atölyede 05.30-12.00 saatleri arasında çalıştığı öğrenilmiştir. Atölyede sanayi tipi hamur karıştırma kazanı, sanayi tipi fırın ve ocak mevcuttur. Atölyede ürünlerin tazeliğinin korunması için soğuk depolar olduğu ve iş güvenliğine yönelik uyarı levhalarının olduğu görülmüştür. 2 hamur dinlendirme dolabının da bulunduğu atölyenin, Amasya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından 3 ayda bir denetlendiği öğrenilmiştir. Çalışan mahpusla birebir görüşülmüş, gerekli tahlillerinin yapıldığı, sigorta ve maaşının düzenli şekilde yatırıldığı dile getirilmiş olup herhangi bir şikâyet Heyetimize ileilmemiştir. Mahpusun eldiven, maske ve saç bonesiyle çalıştığı gözlenmiştir.

120. Tuvalet kâğıdı ve kâğıt havlu üretim atölyesinin Mart ayında faaliyete geçeceği belirtilmiş; ziyaret tarihinde 6 mahpusun 08.00-17.00 saatleri arasında çalıştığı öğrenilmiş ve aletlerin bakımını yaptıkları görülmüştür. Atölye faaliyete geçtikten sonra atölyede çalışan mahpus sayısının 10’u geçeceği ve her mahpusun günde ortalama 7-8 saat çalışacağı ifade edilmiştir.

121. İncelenen karton bardak kesim atölyesinde karton bardak üretiminde kullanılacak kartonların hazırlandığı görülmüştür. Karton bardak atölyesinde günde 125.000 bardak üretildiği, 2 vardiya sistemi ile 30 mahpusun çalıştığı, bardak kolileme işleminin yapıldığı, farklı illerden çok sayıda sipariş geldiği, hâlihazırda 2 makine bulunduğu ve talep edilen bir yeni makinenin de kullanılmaya başlanmasıyla birlikte çalışan sayısının 45-50’ye çıkmasının planlandığını belirtmişlerdir. Atölyede iş güvenliğine dair uyarı levhaları ile kullanım olarak tehlike arz edebilecek makinelerin etrafında güvenlik şeritlerinin olduğu ve çalışanların makinelerin yüksek sesinden etkilenmemek için kulaklık taktıkları görülmüştür. Görüşülen mahpuslar tarafından yaklaşık 5 saat süren bir iş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldıkları ve molalarını kullanmada sorun yaşamadıkları dile getirilmiştir.

122. Ziyaret edilen kalorifer atölyesinde 2 çalışan vardır. 3 adet kazanın bulunduğu atölye toplam 3 milyon kapasite ile hizmet vermekte ve banyo ve mutfığa arıtılmış artezyen su imkânı sunmaktadır. Atölyede bulunan artezyen su denenmiş ve “yumuşak” şeklinde makine ölçütü kaydedilmiştir.

123. Tekstil atölyesinde ayda 1500 adet seccadenin üretildiği ifade edilmiş; 4 dikiş makinesi, 2 püskül makinesi ve 1 sanayi tipi ütü olduğu görülmüştür. Ziyaret tarihinde atölyede çalışan 6 mahpus bulunmaktadır. Mahpuslar çalışma koşullarından memnun olduklarını dile getirmiştir. Mahpusların önlükle çalıştığı görülmüş ve tekstil atölyesi bünyesinde ücreti mukabilinde mahpuslara ve personele hafta içi 5 gün terzi hizmeti verildiği öğrenilmiştir.

124. İncelenen çamaşır yıkama ve kurutma atölyesinde; kirli ve temiz çamaşırların ayrıldığı 2 büyük lavabo ile 2 sanayi tipi çamaşır makinesi, 2 sanayi tipi kurutma makinesi ve 1 nevresim ütüleme makinesinin olduğu görülmüş ve teçhizat anlamında tamamlanan atölyenin faaliyete geçmeye hazır olduğu öğrenilmiştir.

125. Atölyeler genelinde duvarlara asılı şekilde yangın tüplerinin bulunduğu yine duvarlarda iş kazası ve elektrik çarpmasına karşı uyarı levhalarının asılı olduğu ve yapılan faaliyetin özelliğine göre gerekli malzemelerin yeterli sayıda ve steril şekilde tutulduğu görülmüştür.

126. İşyurtları kapsamında çalışan mahpuslar ve genel bütçeye bağlı iç hizmetlerde çalışan bütün mahpuslarla birebir görüşmeler yapılmış, işyurtları bölümünde çalışan mahpuslar genel olarak çalışma şartlarından memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Genel bütçe çalışanları ise çalışma saatleri, iaae ücretleri ve diğer çalışma koşullarından şikâyetçi olmuşlardır. İşyurtlarından ödenek alan çalışanların genel bütçeden ödenek alan çalışanlardan yaklaşık 3 kat daha yüksek ücret aldıkları ve buna ek olarak genel bütçeye bağlı iç hizmetlerde çalışanların iaae ödemek zorunda oldukları, söz konusu durumun ayrımcılık teşkil ettiği mahpuslar tarafından ifade edilmiştir. Kurum İdaresi de söz konusu uygulamanın cezaevi idaresinden kaynaklanmadığını, ücret ve iaae tutarlarının CTE Genel Müdürlüğü tarafından belirlendiğini ve iki çalışma sistemi arasındaki makasın her geçen yıl açılmakta olduğunu belirtmiştir.

127. İşyurdu bünyesinde çalışan mahpuslara ilişkin incelenen evraktan mahpusların işe başlama ve sigortalarının düzenli şekilde yapıldığı görülmüştür.

128. Açık ceza infaz kurumlarında çalışan mahpuslara ödenen ücretin veya banka hesaplarında bulunan paranın çekilmesi için kurum girişine bankamatik yapılması birçok mahpus tarafından talep edilmiştir. Mahpuslar ihtiyaç duydukları parayı ancak 3 ayda bir kullandıkları özel izin süresince çekebilmektedir. Söz konusu durumun mağduriyete yol açabileceği değerlendirilmiştir. Kurum İdaresi de söz konusu eksikliğin farkında olduklarını ve kurum girişine bankamatik yapılması için girişimlerde bulunulduğunu ifade etmişlerdir.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

129. TIHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Kurum tarafından, Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmış ve gerekli bilgi ve belgelere erişim vakitlice sağlanmıştır. Bu çerçevede, Kurum Müdürünün ve Kurum personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

130. Mahpusların talepleri doğrultusunda odalarında buzdolabı bulundurmasına izin verilmesi,

131. Sigara içme odalarına etkin bir havalandırma sistemi kurulması için girişimlerde bulunulması,

132. Mahpusların kullandığı battaniyelerin Kurum çamaşırhanesinde düzenli aralıklarla ücretsiz şekilde yıkatılması,

133. Mahpusların kullanımı için verilen sıcak suyun verilme süre veya sıklığının artırılması,

134. Banyo ve tuvaletlerin temizliğinin ve temizlikte kullanılmak üzere verilen hijyen malzemelerinin takibinin düzenli şekilde yapılması ve tuvaletlerdeki sifonların çalışır hale getirilmesi³³,

135. Ziyaret tarihinde engelli mahpuslar için takıldığı görülen alafranga tarzdaki tuvaletin çevresine yatay ve düşey tutunma barlarının monte edilmesi³⁴,

³³ AİÖK Standartları, Hapsedilme, CPT/Inf(92)3-part2, madde 49: “Uygun tuvalet imkanına rahat erişim ve iyi hijyen standartlarına uyum, insancıl bir ortamın temel unsurlarıdır.”

³⁴ BM Engelli Hakları Sözleşmesi madde 14: “Taraflar Devletler engelli kişiler eğer herhangi bir süreç sonunda özgürlüklerinden mahrum edildiyse; bunun diğer bireylerle eşit koşullar altında yapılmasını; engellilerin uluslararası insan hakları hukukuna uygun olarak güvencelere sahip olmasını ve makul düzenlemeye ilişkin hükümler dâhil olmak üzere Sözleşme'nin hedefleri ve ilkeleriyle uyumlu muamele görmesini sağlar.”

136. Berberde, tıraş edilen mahpuslara verilen tıraş önlüğünün düzenli aralıklarla yıkanması veya berberde kullanılmak üzere tek kullanımlık önlüklerin tedarik edilmesi,

137. Kantinde satılan ürün portföyüne nevresim takımı ve hijyen malzemelerinin eklenmesi dahil ürün çeşitliliğinin artırılması,

138. Kantinde ürün sayımlarının satışı engellemeyecek surette yapılması ve her mahpusa yalnızca 1 defa alışveriş imkânı tanınması yönündeki sayı sınırını kaldıracak şekilde kantin satışlarında yeni bir planlama yapılması,

139. Kantin, çay-şeker ve poğaça alım-satım yerlerinde yaşanan sıra yoğunluğunun önüne geçebilmek için personel sayısının artırılması ya da diğer bloktaki kantinin açılması gibi çözüm yollarının geliştirilmesi,

140. Mahpus yemekhanesinde içme suyuna erişim imkânı sağlanması ve su ısıtıcısı sorununun çözülmesi,

141. CBİKO kapsamındaki eğitimlerin personel tarafından tamamlanmasının takip edilmesi,

142. Sertifikalı İlk Yardım Eğitimi, Mesleki Müdahale Teknik ve Taktikleri Eğitimi (yerinde) ve Psikososyal Memur Eğitimi almayan personelin eğitimlerinin tamamlanması,

143. Mahpusların AYM'ye başvuru yapabilmeleri veya mahkemelere, kurumlara hitaben yazdıkları dilekçelerin elektronik ortamda hazırlanmasına imkân veren bilgisayar odası uygulamasının Kurumda faaliyete geçirilmesinin değerlendirilmesi³⁵,

144. Sıra beklemek zorunda kaldıkları için molalarının sonunda yemek alabildiklerini ve aceleyle yemek zorunda kaldıklarını dile getiren işyurdu ve genel bütçe bünyesinde çalışan mahpuslara yönelik öğle yemeği özelinde ayrıca bir planlamanın yapılması,

145. Aşçılık kursunun açılması için Amasya Şehit Mehmet Gök Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü'nden talepte bulunulması³⁶,

146. Bulaşıcı hastalıklar konusunda Kurumda bulunan tüm mahpusları kapsayacak şekilde bir eğitimin planlanması³⁷,

³⁵ BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 57. “Mahpusların şikâyet ve talep hakkını kullanabilmesi, hatta isterse bu hakkı anonim bir şekilde kullanmasının sağlanması için koruyucu önlemler alınır.”

³⁶ AİÖK Standartları, Hapsedilme, CPT/Inf(92)3-part2, madde 47: “Tatminkâr bir faaliyet programı (çalışma, eğitim, spor, vs.), mahkûmların iyiliği açısından çok önemlidir. Bu durum ister hüküm giymiş, ister mahkemeye çıkmayı bekleyen kişilerin bulunduğu bütün kurumlar için geçerlidir.”

BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 98/1: “Yaptırılan iş, mümkün olduğu kadar, mahpuslara tahliye edildikten sonra geçimini sağlama yeteneği kazandırır veya bunu artırır.”

³⁷ AİÖK Standartları, Hapsedilmeyle ilişkin CPT standartlarındaki gelişmeler, CPT/Inf(2001)16-part, Bulaşıcı Hastalıklar, madde 31: “Bulaşıcı hastalıkların, özellikle de verem, hepatit ve HIV/AIDS’in yayılması birçok Avrupa ülkesinde çok büyük bir kamu sağlığı sorunu haline gelmiştir... Tarama için güncel yöntemlerin kullanılması, ilaç ve gerekli malzemelerin düzenli olarak temin edilmesi, tutukuların reçete edilen ilaçları doğru dozlarda ve doğru

147. Mahpusun muayene veya tedavisi sırasında cezaevi tabibi tarafından talep edilmediği sürece muayene odasında sağlık personeli dışında görevli bulundurulmaması ve personelin konuşulanları duymaması için gerekli tedbirlerin alınması,

148. Aşı dolabı ve Kurumda kullanılmak üzere ihtiyaç duyulan malzemelerin temin edilmesi,

149. Hazırlık çalışmaları yürütülen dış ünitesinin tamamlanması,

150. Kurumda AIDS, Hepatit gibi rahatsızlığı olan mahpusların saç-sakal kesimi sırasında kanama gibi vakaların yaşanabileceği dikkate alınarak kan yoluyla bulaşabilecek rahatsızlığı olan mahpusların kişisel verilerinin korunması suretiyle berberin bilgilendirilmesi,

151. Psikososyal servis bölümünün, personel odası, bireysel görüşme odası gibi uygun kısımları içerecek şekilde fiziksel koşullar itibarıyla yeterli hale getirilmesi ve grup çalışmalarında kullanılmak üzere yalnızca psikososyal servise ait olan bir grup çalışması odasının teşekkül ettirilmesi,

152. Psikososyal servis tarafından Kurumda kalan tüm mahpusları kapsayacak şekilde iyi hal uygulamalarına ilişkin bilgilendirme yapılması,

153. Kurumda herkesin çalışmadığı dikkate alındığında mahpusların boş zamanlarını değerlendirmek üzere etkinlik ve faaliyet sayısının artırılması,

154. Mahpuslara gazete ve dergi tedarikinin sağlanması adına başlatılan girişimlerin devam olunması³⁸,

155. Kapalı spor salonunun kullanımına ilişkin hazırlanan programın titizlikle işletilmesine yönelik önlem alınması,

156. Açık görüş süresinin görüşmenin fiilen başladığı andan itibaren fiili olarak uygulanması³⁹,

aralıklarla almalarını sağlayacak personelin bulundurulması ve gerektiğinde özel bir beslenme diyetinin sağlanması yukarıda sözü geçen hastalıklarla mücadelede ve söz konusu tutuklulara uygun bakımı sunmada etkin bir stratejinin ana unsurlarını oluşturmaktadır... Ayrıca söz konusu tutuklular tıbbi ve diğer nedenlerle şart olmadıkça diğer cezaevi nüfusundan ayrılmamalıdır. CPT bu bağlamda, tutukluların sadece HIV pozitif olmaları nedeniyle diğerlerinden ayrılması gerektiğine dair tıbbi bir gerekçe bulunmadığını vurgulamak ister. Bu konulardaki yanlış bilgileri ortadan kaldırmak için, hem tutuklulara hem de cezaevi personeline bulaşıcı hastalıklar konusunda kapsamlı bir eğitim programı sağlanması ulusal yetkililerin görevleri arasındadır. Böyle bir program, bulaşma ve korunma yöntemleri ile yeterli önleyici yöntemlerin uygulanmasını ele almalıdır. Özellikle HIV ve hepatit B/C enfeksiyonunun cinsel temas ve intravenöz uyuşturucu kullanımı ile bulaşma riski üzerinde durulmalı ve vücut sıvılarının HIV ve hepatit virüslerinin taşınmasındaki rolü açıklanmalıdır.”

³⁸ BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 63: “Mahpusların gazete, dergi veya kurumların özel yayınlarını okumaları, radyo dinlemeleri, konferansları veya kurum idaresinin çıkardığı veya denetlediği benzeri araçları izlemeleri sağlanarak, önemli haberler hakkında düzenli olarak bilgi sahibi olmaları sağlanır.”

³⁹ Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik’in “Ziyaret gün ve saatleri” başlıklı 10’uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre; “Görüş süresi, yarım saatten az, bir buçuk saatten fazla olacak şekilde belirlenemez. Görüş süresi, görüşmenin fiilen başladığı andan itibaren işletilir...”

157. Yaşam alanlarında bulunan ankesörlü telefon sayısının artırılması,

158. İşyurdu ve genel bütçe bünyesinde çalışan mahpusların telefonlardan etkin şekilde faydalanmasının sağlanmasına yönelik planlama yapılması⁴⁰,

159. Kurum bahçe kapılarının kapatılma saatinin (saat 18.00) daha ileri bir saat olarak belirlenmesi,

160. Dışarıdan gelen ziyaretçiler için uygun bir bekleme alanının oluşturulması,

161. Konuşulanların başkaları tarafından duyulamayacak ancak infaz ve koruma memurları tarafından görülebilecek şekilde mevzuata uygun avukat görüşme odasının belirlenmesi,

162. Mahpusların banka hesaplarında bulunan paranın çekilmesi için Kurum girişine bankamatik yapılması için çalışma yürütülmesi

hususları tavsiye edilmektedir.

2. Amasya İl Sağlık Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

163. Ziyaret tarihinde haftada iki gün yarı zamanlı olarak hizmet veren hekimin Kurumdaki görev süresinin artırılması⁴¹,

164. Hastaneye sevklerle ilgili randevu bulunamadığı bilgisi dikkate alınarak konunun çözümü için gerekli çalışmaların yürütülmesi,

165. Kurumda görevli hekim tarafından dış tedavisi olmak üzere Gümüşhacıköy'deki hastaneye sevk edilen ancak panoramik film çekiminde gerekli röntgen cihazının bulunmaması nedeniyle muayenelerde yaşanan gecikmelerin çözümüne yönelik girişimlerde bulunulması

hususları tavsiye edilmektedir.

3. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler

166. Kamera, turnike, parmak izi ve sayım sistemlerinin daha aktif getirilmesi,

⁴⁰ Avrupa Cezaevi Kuralları, Dış Dünya ile Temas, Kural 24.1: “Mahpusların mümkün olabilen sıklıkta mektup, telefon veya diğer iletişim vasıtalarıyla aileleriyle, başka kişilerle ve dışarıdaki kuruluşların temsilcileriyle haberleşmelerine ve bu kişilerin mahpusları ziyaret etmelerine izin verilmelidir.”

⁴¹ BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 31: “Doktor veya mevcut ise, diğer yetkin sağlık görevlileri, tüm hasta mahpuslara, fiziksel veya zihinsel sağlık sorunlarından veya yaralanmalarından şikâyetçi olan veya özel olarak dikkatlerini çeken tüm mahpuslara her gün erişime sahip olacaklardır. Tüm tıbbi muayeneler tam gizlilik ile yürütülecektir.”

167. Kurumun eğitsel ve kültürel faaliyetlerinin daha planlı uygulanabilmesi için eğitim servisine uzman personel desteği sunulmasının değerlendirilmesi,

168. Kurumda görev yapmak üzere bir dış hekiminin atanmasının değerlendirilmesi⁴²,

169. İş yurdu bünyesinde çalışan mahpuslar ile genel bütçeye bağlı iç hizmetlerde çalışan mahpuslar arasındaki ücret ve iâşe ödeme tutarı gibi farklılıkların imkânlar ölçüsünde giderilmesi veya azaltılması için gerekli düzenlemelerin yapılması,

170. Diyetisyen veya gıda mühendisinin Kurumda görevlendirilmesinin değerlendirilmesi,

171. Ceza infaz kurumlarında kurulması planlanan görüntülü görüşme sisteminin teşekkül ettirilmesi

hususları tavsiye edilmektedir.

⁴² Avrupa Cezaevi Kuralları, Sağlık ve Tıbbî Bakım Personeli, Kural 41.5: “Her mahpus nitelikli bir dış hekimi... hizmetinden yararlanabilmelidir.”

AİÖK Standartları, Cezaevlerinde sağlık hizmetleri, Doktora erişim, CPT/Inf (93)12-part, madde 35: “Bir cezaevinin sağlık hizmetleri en azından düzenli ayakta konsültasyon ve acil durumlarda tedavi sunabilmelidir (tabii ki, bunların dışında genellikle yataklı hastane tipi bir birim de olabilir). Her tutukluya yetkin bir dış hekimi de hizmet sunmalıdır. Bunun dışında, cezaevi doktorları uzmanların hizmetlerinden yararlanabilmelidir.”